ТАЪЛИМ ВА ИННОВАЦИОН ТАДҚИҚОТЛАР

№ 2, 2021
апрель

Муассис:
Бухоро давлат университети
Фан ва таълим МЧЖ
Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисида Гувохнома рақами 8882. 06.10.2020

Бош мухаррир:
Маъмуров Баҳодир Бахшуллаевич

Жамоатчилик кенгаши раиси:
Ҳамидов Обиджон Ҳафизович, Бухоро давлат университети ректори.

Тахририят кенгаши раиси:
Махмудов Мэлс Ҳасанович

Масъул котиб:
Акрамова Гулбаҳор Ренатовна

Тахририят манзили:
Бухоро шаҳар, Қ.Муртазоев кўчаси, 16-уй.

Телефон:
+998(90)744-00-22

E-mail:
eirjurnal2020@gmail.com

Журналнинг электрон сайти:
www.interscience.uz

ОАК Раёсатининг 2021 йил 4 июндаги 300/6-сон карори билан педагогика фанлари буйича фалсафа доктори (PhD) ва фан доктори (DSc) илмий даражаларига талабгорларнинг диссертация ишлари юзасидан диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган миллий илмий нашрлар руйхатига киритилди.

Техника фанлари	
D.M. Umarova, S.A. Tursunbayev. Borlash kimyoviy-termal ishlov berish jarayoni sifatida	
Филология фанлари	
С. Р. Акрамова. Жамол Камол шеърларида ўзбекча-тожикча лексемалар семантикасида муштараклик	
Педагогика фанлари	
Б.Б.Маъмуров.,Б.Б.Маъмуров. Физическая активность и развитие интеллекта человека	
О. Г. Филиппова, Ю. А. Буслаева. Эколого-экономическое воспитание детей старшего дошкольного возраста	
А. Махмудов, А. Камилова. Шахматы в школах узбекистана: проблемы и решения	
Ҳ. О. Жўраев. Табиий фанлар ўкув машғулотларида интеграциялашган медиатаълим воситаларидан фойдаланиш	
I. E. Davronov, T. Sh. Ergasheva. Darsdan tashqari tarbiyaviy ishlar jarayonida o’quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirish	
Ф. И. Мамурова Ахборотлашган таълим контекстида қурувчи-муҳандислар профессионал компетентлигини такомиллаштириш	
M. K. Maxmudov. Jismoniy mashqlar orqali shaxsning intellektual qobiliyatini rivojlantirish borasida tarixiy tajribalar	
G. A. Ergasheva Kichik yoshdagi bolalarni oilada erkin fikrlashga o‘rgatish afzalliklari	
Г.С.Кинжаева. Касбий - педагогик таълим жараёнида талабаларни маънавий-маърифий ишларни ташкил этишга тайёрлашнинг меъёрий - ҳуқуқий ва методологик асослари	
F. M. Murodov. Matematika fanini o’qitish jarayonida o’rta osiyolik qomusiy olimlarning ilmiy merosidan foydalanish texnologiyasi	
D. S. Karimova. Oila va oilaviy tarbiya haqidagi tarixiy-falsafiy qarashlar rivoji	
Психология фанлари	
М. Бафаев. Социально-психологические детерминанты формирования национальной толерантности в молодежной среде	

Sh. R. Samarova Bo‘lajak o‘qituvchilarning kreativligini oshirishda artpedagogika va artterapiyaning mohiyati	
Т. Қ. Толипова. Мактабгача ёшдаги болаларда оилани қадрлаш туйғусини шакллантириш	
Ж. Н. Худойқулов. Ўқитувчининг педагогик тафаккурини инновациялар воситасида ривожлантириш технологияси	
А. Т. Бабоев. Чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик фанидан ўқувчиларнинг кўникмаларини шакллантириш тузилмаси	
M. Z. Sharipova, J. A. Begjanova. Talabalarning aqliy mustaqilligini shakllantirish muammolari	

ТАЪЛИМ ВА ИННОВАЦИОН ТАДҚИҚОТЛАР

Бош муҳаррир: Маъмуров Баҳодир Бахшуллаевич, педагогика фанлари доктори, профессор.

Масъул котиб: Акрамова Гулбаҳор Ренатовна, педагогика фанлари номзоди, доцент.

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ

Хамидов Обиджон Хафизович, Бухоро давлат университети ректори, жамоатчилик кенгаши раиси.

1. Джураев Рисбой Ҳайдарович, педагогика фанлари доктори, Ўзбекистон РФА академиги.
2. Мажидов Ином Урушевич, техника фанлари доктори, профессор.
3. Агрепина Васильевна Шин.
4. Олимов Қаҳрамон Танзилович, педагогика фанлари доктори, профессор.
5. Таджиходжаев Зокирхўжа Абдусатторович, техника фанлари доктори, профессор.
6. Мусурмонова Ойнисо, педагогика фанлари доктори, профессор.
7. Сафарова Роҳат Ғайбуллоевна, педагогика фанлари доктори, профессор,
8. Ибрагимов Холбой Ибрагимович, педагогика фанлари доктори, профессор.

ТАҲРИРИЯТ КЕНГАШИ АЪЗОЛАРИ

Таҳририят кенгаши раиси: Махмудов Мэлс Ҳасанович, педагогика фанлари доктори, профессор.

1. Артамонова Екатерина Иосифовна, педагогика фанлари доктори, профессор,
2. Артикова Ҳафиза Тўймуродовна, биология фанлари доктори, доцент.
3. Баротов Шариф Рамазонович, психология фанлари доктори, профессор.
4. Долгов Вадим Викторович, тарих фанлари доктори, профессор.
5. Козлов Владимир, психология фанлари доктори, профессор.
6. Емельянова Ирина Ивановна, педагогика фанлари доктори, доцент.
7. Жўраев Маматқул, филология фанлари доктори, профессор.
8. Иноятов Сулаймон Иноятович, тарих фанлари доктори, профессор.
9. Жўраев Ҳусниддин Олтинбоевич, педагогика фанлари доктори, доцент.
10. Жамилова Башорат Сатторовна, филология фанлари номзоди, доцент.
11. Катермина Вероника Викторовна, филология фанлари доктори, профессор.
12. Кузьменко Галина Анатольевна, педагогика фанлари доктори, профессор.
13. Кулишов Владимир Васильевич, иқтисод фанлари номзоди, педагогика фанлари доктори, профессор.
14. Кумсков Михаил Иванович, физика-математика фанлари доктори, профессор
15. Лазаренко Ирина Рудольфовна, педагогика фанлари доктори, профессор.
16. Муллоджанов Сайфулло Кучакович, тарих фанлари доктори, профессор.
17. Филиппова Оксана Геннадьевна, педагогика фанлари доктори, профессор.
18. Олимов Ширинбой Шарофович, педагогика фанлари доктори, профессор.
19. Рўзиева Моҳичеҳра Ёқубовна, филология фанлари бўйича PhD, доцент.
20. Сафаралиев Бозор Сафаралиевич, педагогика фанлари доктори, профессор.
21. Худайбергенова Зилола Нарбаевна, филология фанлари доктори, профессор.
22. Тилавова Матлаб Мухаммадовна, педагогика фанлари номзоди, доцент.

ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

Главный редактор: Маъмуров Баходир Бахшуллаевич, доктор педагогических наук, профессор.

Ответственный секретарь: Акрамова Гулбахор Ренатовна, кандидат педагогических наук, доцент.

Общественный совет

Председатель: Хамидов Обиджон Хафизович, ректор Бухарского государственного университета.

1. Джураев Рисбой Хайдарович, доктор педагогических наук, академик АНРУз.
2. Мажидов Ином Урушевич, доктор технических наук, профессор.
3. Агрепина Васильевна Шин.
4. Олимов Кахрамон Танзилович, доктор педагогических наук, профессор.
5. Таджиходжаев Зокирхужа Абдусатторович, доктор технических наук, профессор.
6. Мусурмонова Ойнисо, доктор педагогических наук, профессор.
7. Сафарова Рохат Гайбуллоевна, доктор педагогических наук, профессор.
8. Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор.

Редакционно-издательский совет

Председатель редакционно-издательского совета: Махмудов Мэлс Хасанович, доктор педагогических наук, профессор.

1. Артамонова Екатерина Иосифовна, доктор педагогических наук, профессор.
2. Артикова Ҳафиза Туймуродовна, доктор биологический наук.
3. Баротов Шариф Рамозонович, доктор психологический наук, профессор.
4. Долгов Вадим Викторович, доктор исторических наук.
5. Козлов Владимир, доктор психологический наук, профессор.
6. Емельянова Ирина Ивановна, доктор педагогических наук, доцент.
7. Жураев Маматкул, доктор филологических наук, профессор.
8. Иноятов Сулаймон Иноятович, доктор исторических наук, профессор.
9. Жўраев Ҳуснидди Олтинбоевич, доктор педагогических наук, доцент.
10. Жамилова Башорат Сатторовна, кандидат филологических наук, доцент.
11. Катермина Вероника Викторовна, доктор филологических наук, профессор.
12. Кузьменко Галина Анатольевна, доктор педагогических наук, профессор.
13. Кулишов Владимир Васильевич, доктор педагогических наук, профессор.
14. Кумсков Михаил Иванович, профессор
15. Лазаренко Ирина Рудольфовна, доктор педагогических наук, профессор.
16. Муллоджанов Сайфулло Кучакович, доктор исторических наук, профессор.
17 Филиппова Оксана Геннадьевна, д.п.н., профессор.
18. Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор.
19. Рузиева Мохичехра Ёкубовна, PhD по филологии, доцент,
20. Сафаралиев Бозор Сафаралиевич, доктор педагогических наук, профессор.
21. Худайбергенова Зилола Нарбаевна, доктор филологический наук, профессор.
22. Тилавова Матлаб Мухаммадовна, кандидат педагогических наук, доцент.

EDUCATION AND INNOVATIVE RESEARCH

Chief editor: Mamurov Bahodir Bakhshullaevich, doctor of pedagogical sciences, professor.

Executive Secretary: Akramova Gulbahor Renatovna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor.

Public council

Chairman: Khamidov Obidjon Khafizovich, Rector of Bukhara State University

1. Djuraev Risboy Khaydarovich, doctor of pedagogical sciences, academician ANRUz.
2. Majidov Inom Urushevich, Doctor of Technical Sciences, Professor.
3. Agrepina Vasilevna Shin.
4. Olimov Kahramon Tanzilovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
5. Tadjikhodjaev Zokirkhodja Abdusattorovich, doctor of technical sciences, professor.
6. Musurmonova Oyniso, doctor of pedagogical sciences, professor.
7. Safarova Rokhat Gaybulloevna, doctor of pedagogical sciences, professor.
8. Ibragimov Kholboy Ibragimovich, doctor of pedagogical sciences, professor.

Editorial and Publishing Council

Chairman of the Editorial Board: Mahmudov Mels Khasanovich, Doctor of Pedagogical Sciences.

1. Artamonova Ekaterina Iosifovna, Doctor of Pedagogy, Professor, Head of the Department of Pedagogy.
2. Artikova Kafiza Tuymurodovna, Doctor of Biological Sciences.
3. Barotov Sharif Ramozonovich, Doctor of Psychology, Professor.
4. Dolgov Vadim Viktorovich, Doctor of Historical Sciences.
5. Kozlov Vladimir, Doctor of Psychology, Professor.
6. Emelyanova Irina Ivanovna educational institution of higher education.
7. Zhuraev Mamatgul, Doctor of Philology, Professor.
8. Inoyatov Sulaymon Inoyatovich, Doctor of Historical Sciences, Professor.
9. Zhuraev Husniddin Oltinboyevich, Doctor of Pedagogy, Associate Professor.
10. Zhamilova Bashorat Sattorovna, candidate of philological sciences, associate professor.
11. Katermina Veronika Viktorovna, Doctor of Philology, Professor.
12. Kuzmenko Galina Anatolyevna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
13. Kulishov Vladimir Vasilievich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
14. Kumskov Mikhail Ivanovich, Professor.
15. Lazarenko Irina Rudolfovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
16. Mullojanov Sayfullo Kuchakovich, Doctor of Historical Sciences, Professor.
17. Filippova Oksana Gennadievna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
18. Olimov Shirinboy Sharofovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
19. Ruzieva Mokhichehra Yokubovna, PhD in Philology, Associate Professor.
20. Safaraliev Bozor Safaralievich, Doctor of Pedagogy, Professor.
21. Khudaibergenova Zilola Narbaevna, Doctor of Philology, Professor.
22. Tilavova Matlab Muhammadovna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor.

Darsdan tashqari tarbiyaviy ishlar jarayonida o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirish

I. E. Davronov
Вихоро давлат университети katta o'qituvchisi
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi,
Вихоро давлат университети magistranti

Annotatsiya: Maqolada darsdan tashqari tarbiyaviy ishlar jarayonida o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirish jarayoni ilmiy pedagogik nuqtai nazardan tadqiq etilgan va ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar vositasida o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirish yo'llari ko'rsatilgan. Yosh avlodni kelgusi hayoti uni inson qilib ko'rsatuvchi ruhiy va ma'naviy jarayonning mezonini belgilaydi. Bu borada ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirish va dunyo talablari darajasiga olib chiqish ta'limni ilg'or tajribalar asosida boyitib borish, yangi pedagogik tajribalar asosida olib borish ayniqsa muhimdir.Xalq milliy qadryatlari, an'analari,urf-odatlari asosida barkamol avlodni voyaga yetkazish ularni ko'proq o'z millatini sevishga g'ururlanishga shorqona g'oya va ta'limotlarni o'rganib ularni kelajakka tadbiq etishga zamin hozirlaydi. Mamlakatimizda milliy madaniyatimizni o'ziga xosligini tiklash, umumta'lim maktablarida o'quvchilarni badiiy, axloqiy tarbiyalash va kamol toptirish hozirgi kunda dolzarb vazifalardan biri bo'lib hisoblanadi.

Kalit so'zlar: ta'lim, ijodiy faoliyat, ijodiy tafakkur, tadbir, o'quvchi,tarbiyaviy ishlar,tarbiya

формирование творческого мышления у студентов в процессе внеаудиторной воспитательной работы

И. Э. Давронов
Старший преподаватель Бухарского государственного университета
Т. Ш. Эргашева
Магистр Бухарского государственного университета

Аннотация: В статье с научно-педагогической точки зрения исследуется процесс формирования творческого мышления у студентов в процессе внеаудиторной воспитательной работы, показаны пути формирования у студентов творческого мышления через духовно-просветительскую деятельность. Будущая жизнь подрастающего поколения определяет критерии духовного и духовного процесса, делающего их людьми. В этой связи особенно важно повышать эффективность образования и доводить его до мировых стандартов, обогащать образование на основе передового опыта, проводить его на основе нового педагогического опыта. На основе национальных ценностей, традиции и обычаи, привнесение в них гордости за любовь

к своей нации, еще больше прокладывает им путь к изучению и применению идей и учений будущего. Восстановление самобытности нашей национальной культуры в нашей стране, художественное, нравственное воспитание и развитие учащихся общеобразовательных школ - одна из актуальных задач сегодня.

Ключевые слова: образование, творческая деятельность, творческое мышление, событие, студент, воспитательная работа, образование.

formation of creative thinking in students in the process of extracurricular educational work

I. E. Davronov
Senior Lecturer, Bukhara State University
T. Sh. Ergasheva
Master of Bukhara State University

Annotation: The article examines the process of formation of creative thinking in students in the process of extracurricular educational work from a scientific and pedagogical point of view and shows ways to form creative thinking in students through spiritual and educational activities. The future life of the younger generation determines the criteria of the spiritual and spiritual process that makes them human. In this regard, it is especially important to increase the effectiveness of education and bring it up to world standards, to enrich education on the basis of best practices, to conduct it on the basis of new pedagogical experiences. On the basis of national values, traditions and customs. conveying them the foundation to apply them to the future by learning shark ideas and doctrines to make them more proud to love their nation. Restoration of the originality of our national culture in our country, artistic, moral education and development of students in secondary schools is one of the urgent tasks today.

Keywords: education, creative activity, creative thinking, event, student, educational work, education

Maqsadi: Ta'lim-tarbiyaning rivojlanishi va ko‘lamini kengayib borishi hozirgidavr o‘qituvchilariga amaliy bilimlarni chuqurroq singdirilishini taqozoetmoqda. Shu asosda har bir o‘quvchi muvaffaqiyatga erisha olishi uchun qulaybo‘lgan o‘quv vaziyatini vujudga keltirish innovasion yondashuv orqalita'minlanadi. Ta'lim ilk bosqichida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida o‘qish istagi orqalio‘quvchida mustaqil fikrlash malakalarini shakllantirish o‘qituvchidan kattakuch va o‘ziga xos mahoratni talab etadi.

Fikrlash ko‘nikmasi o‘quvchilarda o‘z-o‘zini anglash, kelgusi hayot yo‘linito‘g‘ri belgilash, ma'naviy va axloqiy qadriyatlar mohiyatini to‘g‘ri anglashga,turli muammoli vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilish

tafakkurinirivojlantirishga yordam beradi. Tajribalar shuni ko‘rsatadiki, bolalar o‘qituvchi rahbarligida ishlagandatez mushohada qiladilar. Bu hol esa, insonda faqat shaxsiy manfaatlardoirasida faoliyat yuritish bilan cheklanish, ijtimoiy muammolarnitushunmaslik va ularni hal qilishga layoqatsizlik kabi salbiyxususiyatlarning shakllanishiga va oqibatda fikriy qaramlikka olib keladi. Bu holga o‘rganib qolmasliklari uchun ko‘proq o‘quvchilarning o‘zlaridao‘qish istagini paylo qilish orqali mustaqil o‘ylashga da'vat etish anchaginasamarali usuldir.O‘quvchilarning fikr doirasi ongli dunyoqarashini o‘stirish ularni erkintinglovchidan erkin ishtirokchiga aylantirmoq nihoyatda muhimdir.

Usullari: O’quvchi – yoshlarda ijodiy tafakkurni shakllantirishda dars mashg’ulotlari muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi. Ammo, hozirgi globallashuv jarayoni, ilmiy texnikaviy taraqqiyot, ommaviy – axborot kommunikatsiyalarining keskin ortib borishi, yoshlarning ehtiyojlari, qiziqishlari ko’proq yangilanishi sharoitida faqatgina dars mashg’ulotlarida o’quvchilarning ijodiy tafakkurini shakllantirish yetarli bo’lmay qoldi. Bu ma’lumotlarni to’ldiruvchi yangi kuch va vositalar lozim bo’ldi. Bunday kuch va vositalardan biri dasrdan tashqari ta’limiy va tarbiyaviy tadbirlar tizimi bo’lib hisoblanadi.

Ma’lumki, darsdan ta’limiy va tarbiyaviy ishlar o’quvchilarning bo’sh vaqtlarini mazmunli o’tkazish, qiziqishlarini qondirish, mustaqil ijodiy qobiliyatlarini o’stirish, majburiy o’quv dasturlaridagi ishlarning davomi sifatida o’quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirishga katta imkoniyatlar yaratadi. Darsdan tashqari ta’limiy tarbiyaviy ishning o’ziga xosligi shundaki ular o’quvchilarning ta’limiy, tarbiyaviy faoliyatlarini yanada mukammallashtiradi.Darsdan tashqari ta’lim – tarbiyaviy ishlar uzluksiz ta’lim muassasalarida kuyidagi shakllarda bo’lishi mumkin:

- fan to’garaklari ;
- yosh tarixchi klublari;
- tarixiy o’lkashunoslik muzeylari;
- badiiy ijod uyushmalari;
- turli tanlovlar, viktorinalar, konferentsiyalar, quvnoqlar va zukkolar bellashuvi va h.k.

Dasrdan tashqari ta’limiy tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etish usullari quyidagicha bo’lishi mumkin :

1. Og’zaki ish usullari: axborot soatlari, ertalabki yig’inlar, kitobxonlik anjumanlari, munozaralar, uchrashuvlar.
2. Amaliy ish usullari: tarixiy obidalarga sayohat, yosh o’lkashunos va texnik to’garaklar, olimpiadalar, kitoblar ko’rgazmasi.
3. Axborotli va kommunikativ ish usullari: internet kafelar, tarixiy manbalar ko’rgazmasi, qo’lda yasalgan buyumlar ko’rgazmasi.

Natijalar: Qayd etib o'tilgan ta'limiy – tarbiyaviy ishlar usullari o'quvchilarning darsdan tashqari vaqtda olib boriladigan tadbirlar asosida o'quvchilarda ijodiy ma'lumotlarni kengroq targ'ibot qilish va ular asositda o'quvchilarda ijodiy xotira va ijodiy tasavvurlarni yanada boyitish uchun asos bo'ladi.

Shunga binoan o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirishga yaxlit yondashib, tarbiyaviy ishlar jarayonida subyektlarning faoliyatini o'zaro uyg'unlashtirib ilmiy-pedagogik, tashkiliy – metodik jihatdan tashkillashtirish lozim bo'ladi. Bunda tarbiyaviy ishlarning mavzulari , manbalari , qo'llash usullari, ma'lumotlarni tanlashda quyidagilarni e'tiborga olish maqsadga muvofiq:

- darsdan tashqari ta'limiy-tarbiyaviy tadbirlar, o'quvchilarda tarifiy tafakkurni tarkib toptirishga qaratilar ekan , uning mazmunini mamlakatda olib borilayotgan ijtimoiy – iqtisodiy va ma'naviy isloxotlar, uni amalga oshirish bo'yicha maktab oldiga qo'yilgan masalalarni xal etishga yo'naltirish;
- o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirishda tarix fani mazmunidan o'rin olgan mavzular ya'ni, xalq og'zaki ijodi namunalari, xalq o'yinlari, xalq qo'shiqlari, milliy urf odatlar, qadriyatlar, ananalar, marosimlar, diniy bayramlar, xalq me'morchiligi va xunamandchiligi asarlari, sharq mutafakkirlari ma'lumotlari xamda asarlarini targ'ib qilish orqali yoshlarda ijodiy tafakkurni shakllantirishni yo'lga qo'yish;
- dars mashg'ulotlarida o'rganilgan mavzularni chuqurroq o'zlashtirish maqsadida darsdan tashqari tadbirlarning mazmunini ularga moslashtirish va ular asosida o'quvchilarda ijodiy ong , ijodiy xotira, ijodiy bilim, ijodiy tasavvur va h.k. ijodiy tafakkurga oid bilimlarni kuchaytirishga erishish;
- umumta'lim maktablarida darsdan tashqari turli ta'limiy – tarbiyaviy yo'nalishda tashkil etilgan ijodiy to'garaklar, klublar, uyushmalar bilan hamkorlikda o'quvchilarni o'z-o'zini boshqarish ishlarini amalga oshirishni nazarda tutish va h.k.

Mazkur talablar asosida tashkil qilinadigan ta'limiy – tarbiyaviy tadbirlar o'quvchi yoshlarda umumjahon tarixi, fani va texnikasining rivojlanganlik darajasi to'g'risida ma'lumotga ega bo'lish imkoniyatini yaratish bilan birga, ularning ijodiy tafakkurini shakllantirishga zamin tayyorlaydi. Buning uchun tajribamiz ko'rsatishicha kuyidagilarga amal qilish lozim:

1. Darsdan tashqari ta'limiy, tarbiyaviy ishlar mazmunini "Ta'lim to'g'risida"gi qonun va ta'lim sohasiga tegishli me'yoriy hujjatlar asosida ishlab chiqish lozim bo'ladi. Bunda maktab direktorlari, uning o'rinbosarlari, fan o'qituvchilari, sinf rahbarlari, umum- ta'lim maktabining "Yoshlar itiffoqi", kasaba uyushmasi, ustoz-shogird kengashilari, sinf raxbarlari metodbirlashmalari faoliyatlarini muvofiqlashtirish va ta'limiy, tarbiyaviy tadbirlar yo'nalishi uzviyligini yagona maqsad sari yo'naltirish katta

axamiyat kasb etadi.

Maktablarda ta'limiy-tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etish, ularning mazmunini o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirish uchun mustaqillik bayrami, konstitutsiya kuni, xotira va qadrlash, Vatan himoyachilari bayramlariga bag'ishlab darsdan tashqari tarbiyaviy tadbirlar o'tkazish mumkin. Tadbir yakunida o'quvchilar katta ta'sirotga ega bo'lib, dunyoqarashlariga muayyan o'zgarishlar yuz beradi. Bunday o'zgarishlar ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilsa maqsadga muvofiq bo'ladi. Zero, kishi maqsad sari qiladigan harakati muayyan to'siqlarga uchrab salbiy holatlarga olib kelishi mumkin. Bunday holatlarni faqat ilg'or g'oyalar, ilg'or usulllar bilan entib o'tish mumkin. Ma'lumki, har bir shaxsni, ijtimoiy guruhni va butun maktab pedagogik jamoasining umumiy, xususiy va yakka holatdagi maqsadlari bo'ladi. Bu maqsadlarni engib o'tishning yagona yo'li ilg'or usullar, ilg'or texnologiyalar va faol metodlar hisoblanadi.

Chunki tadbir natijasida:

- o'quvchilar tomonidan turli nazariy va hayotiy ma'lumotlar o'zlashtirildi, idrok etildi, xotirada qayta tiklandi;
- o'quvchilarda vatan mehri, Vatan tuyg'usi, Vatan quvonchi tuyg'ulari rivojlandi;
- o'quvchilarda tug'ulib o'sgan eriga, urf odatlarga, mahaliy xalqga muhabbat va hurmat ehtirom shakllandi;
- o'quvchilar insonparvarlik, xalqparvarlik, millatparvarlik, mehnat sevarlik tuyg'ularini namoyon etishga tayyor bo'ldilar.
- o'quvchilarda ajdodlar ta'limotiga o'zbek sanatkorlari va adabiyot namoyondalariga bo'lgan etiborlari kuchaydi;
- o'quvchilarda o'z ijodiy imkoniyatlarni to'la va erkin namoyon etish ko'nikmasi shakllandi;
- o'quvchilarga mantiqiy, ijodiy va mustaqil fikrlash qobiliyatlari shakllandi.

Ijodiy tafakkuri rivojlangan, mustaqil fikrga ega bo'lgan yoshlar o'zbilimlariga ishonchi, shaxsiy fikri, e'tiqodlariga sobitligi jamiyatimizniyanada taraqqiy ettirishda, demokratik islohotlarni muvaffaqiyatli amalgaoshirishda o'zlarining beqiyos yordamlarini ko'rsatadi. Maktab ta'limining ilk bosqichlardanoq, yangicha fikrlash vayangicha tafakkur hamda turli munosabatlar, holatlar va vaziyatlarni to'g'riidrok etishga tayyor bo'lgan intellektual yoshlarni tarbiyalash bugungi kunningmuhim vazifalaridan hisoblanadi

Xulosa: O'quvchilarni darsdan tashqari siyosiy-tarbiyaviy, madaniy-ommaviy va sport ishlariga katta ahamiyat beriladi. Bunga o'quvchilarning o'zini - o'zi boshqarishi katta imkoniyat yaratadi. O'quvchilar umumiy majlisi quyidagi eng muhim masalalarni hal etadi: ishning O'quv-ishlab

chiqarish rejasini muhokama qiladi va uni bajarish yo'llarini belgilaydi: guruhlarning va umuman jamoaviy musobaqasi shartlarini tasdiqlaydi; jamoa a'zolarining intizomi va turmushiga oid, ishtimoiy mulkni muhofaza qilishga oid masalalarni ko'rib chiqadi va jamoa a'zoligiga qabul qilish, jamoa a'zolarini rag'batlantirish hamda jazolash to'grisidagi masalani hal etadi; qo'lga kiritilgan yutuqlar jamoaning ijtimoiy mavqeiga qanchalik ijobiy tasir ko'rsatganligini belgilaydi; bir yillik ish yakunlari umumlashtiriladi. Shunday qilib, ta'lim muassasalarida o'quvchilarda ijodiy tafakkurni o'quv fanlarini va darsdan tashqari ta'limiy- tarbiyaviy tadbirlarni ilg'or pedagogik va innovatsion texnologiyalar asosida tashkillashtirish shuni ko'rsatdiki, o'quvchilar ijodiy tafakkurning ilmiy, manaviy, mafkuraviy mazmun-mohiyatini angladilar, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot va ma'naviy hayotda ijobiy nazar tashlaydigan bo'ldilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Erkaev A. Tafakkur erkinligi. – T.: "Ma'naviyat", 2007

2. Falsafa: Qomusiy lug'at (Tuzuvchi va mas'ul muxarrir Q.Nazarov) . – T.: "Sharq", 2004.

3. G'oziev E. Tafakkur psixologiyasi. – T.: "O'qituvchi". 1990.

4. Jabborov A. – Mustaqqil fikrlash - shaxs kamolotining muhim omili . – T.: "Falsafa huquq instituti nashriyoti", 2008.

5. Mahmudov M. O'quv materialini didaktik loyihalash tizimi. // «Pedagogik mahorat», 2002 yil, 3-son, 3-11 betlar.

6. Davronov I.E., Jurayev B.T. Pedagogika va psixologiya fanlarini o'qitish metodikasi.- Buxoro: "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2019. -244 b.

7. Davronov N. I. The concept of physical education and physical culture //Ученый XXI века. – С. 91. http://www.uch21vek.com/assets/uch21vek_4_2019_p91-92.pdf

8. Давронов Н. И. «Авеста» как ценность и источник по физическому воспитанию молодежи //Педагогическое образование и наука. – 2020. – №. 1. – С. 87-91. https://elibrary.ru/contents.asp?id=43313726

9. Давронов Н. И. Предотвращения вредных привычек у подростков на основе физической культуры и спорта //European research. – 2018. – С. 132-134.

10. Mamurov B. et al. Acmeological Approach to the Formation of Healthy Lifestyle Among University Students //III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020 (ISC-SAI 2020). – Atlantis Press, 2020. – С. 347-353. https://www.atlantis-press.com/proceedings/isc-sai-20/125937241